



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...**

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

**Bartoli, Daniello**

**Lvgdvni, 1670**

Hoc est plurima, quae anni diebus indicantur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10757**

peritia, easdem; singulas, ex ancipitibus characterum quorundam acceptionibus in nonnullis diuersas; hanc verò extra illas octo, vtrumque lectori, grata vel secus ventura sit visum est hic integram ponere. Si prius monuero, vbicunque occurrit vox Acin, Iudæam intelligi. Illustres, & legem doctrinamque illustrem; Christianos esse legemque Christianam. Sinarum Reges quos nominat (omnes de Tami familia). Mandarinum item & literarum & armorum, iisdem nominibus, eademque tum successuum tum annorum serie refertur ab antiquis Sinarum Historicis ex quibus colligas Christianismi, quem lapis memorat, in Sinas introitum ad annum Christi 636. pertinere; hoc vero illius maritimum monumentum fuisse anno 782. positum, nisi forte quid tribui deceat Doctori Leoni, suis saltem in rebus eruditissimo, qui annorum numerum vtrumque duobus quinquenniis anteuertit. Nouem itaque literarum quæ summam operis intra quadratam coronidem indicabant hæc erat sententia; [Lapis in monumentum erectus propagatæ in Regno Sinarum legis Illustris ex Tacin;] (hoc est Christianæ ex Iudæa profectæ) inferioris quadrati titulus [hæc proponit Chincin ex Tacin Sacerdos, & dicit;] fusa inde hoc sensu narratio.

[Incomprehensibilis, & sempiternus; semper immobilis, & semper verus, cuius retexendo quod fluxit, non inuenitur principium; profundissimus, & purissimus spiritus; cuius, futura pertexendo non inuenitur finis, nihilum accepit, creauitque ex ipso vniuersa, & perfectè sanctus, formauit ad laudem suam sanctos. Hæc est diuina Essentia, ex vna substantia in tribus perfectissima, & originis experti Dominus noster Olooya (opinor Eloha) partes mundi quatuor in Crucem diuisit; commouit Chaos; duas condidit virtutes seu principia, (materiam, & formam) correxit obscurum aërem, cælum apparuit, & terra; iniere Sol & Luna gyros suos, & suas diem, & noctium vires. Sic absolutis omnibus, postremò primum hominem condidit, intelligentia, naturæ bonitate, & tranquilla intra se concordia præditum. Atque hic abyssi iactationes conlittere. Tranquilla erat hominis natura, & in affectus quorum erat capax, mala cupido nihil poterat. Suos ei laqueos tendit Suran (hoc est Satan) & in eos induxit miserum, scedauit itaque suæ innocentiae candorem, abruptit concordiam, qua secum ipse intima gaudebat; recessit à magna, facili, recta, & securâ naturæ leges; orta sunt sectarum capita trecenta sexaginta quinque. Certatim eæ sequaces ambire, iura illis dictare, illos adsciscere, omnes simul orbem vniuersum suis laqueis irretire. Alij creatis quæ pro libidine legerant, diuinos honores tribuere; defossi alijs in vacuo plurimi, duo inter extrema quiescebant, (se nempe de nihilo extitisse, & redituros in nihilum, quod est vulgare inter Orientales illos dogma) attenti alij fatorum decretis (seu propitiandæ potiùs fortunæ) sacrificabant, eaque inuocabant. Adhibebant quidam omnem industriam, in virtutibus simulandis ad fallendos ea specie incautos, sic

Q. o. o.

Hoc est plurima, quæ anni diebus indicantur.

mille erroribus implexa prudentia, vsusque bonæ rationis; & perturbationibus animi voluntas obcæcata, extra viam salutis errabant in tenebris, & in suis acquiescebant erroribus; cum ex Trinitate nostra, nobilis & magnus Messias, velata sua vera maiestate, factusque homini similis apparuit, cuius lætitiæ nuntium Angelus attulit. Puella domestica (hoc est Virgo) sanctum illi peperit in regno Tacin (id est in Iudæa) splendida stella eius inditium Posu Regibus datura comparuit (Posu quid sit, nemo adhuc diuinat) qui ad eius conspectum, conuenere, tributum ei oblaturi. Reipsa hic præstitit quod viginti quatuor veteres prædixerant sancti, gubernaturum perfecto consilio regnum suum. Legem dedit nouam Vnius & Trini, & absque ambiguo strepituque verborum, veram fidem, rectamque operationem induxit, vnde terram absolutissima purgavit veritate. Beatitudines enarrauit octo. Ad sempiternas tres virtutes aperuit aditum: (Theologicas nempe) vitam dedit, & mortem peremit. Inde clarum diem ad expugnandam urbem tenebrarum eiusque habitatores demones peruexit (limbum videlicet) qui audacia deinceps & viribus casti remanserunt. Eductas illinc iustorum animas, misericordiæ suæ nati, tulit in regalem & splendidam aulam ad quam fuerant destinata; hoc modo naturam humanam restituit. Expletis deinde quæ agenda restabant, sub meridiem ascendit (in cælum videlicet) libros nobis relinquens viginti septem, & continuando eminentissimo operi conuersionis mundi baptismum aquæ & spiritus, qui purgat, & mundat, & in purum candorem reducit. Crucem habent illius Ministri pro sigillo, in quam orbis quas spectat partium quatuor, nationes, nulla excepta connectunt vniuersas, & voce eharitatis lucem ac spiritum omnibus tribuunt. Ad Orientem conuersi orant, vt iter ad vitam gloriosam in mentem reuocent. Barbam gerunt promissam, ne à communi hominum consuetudine discedant. Verticem capitis summum radunt, quo significantur, prauis omnes eorum animo reuulsi affectus. Mancipiorum obsequio non vtuntur, quod mortales inter se, omnes putent æquales, quanquam pauperes alios, alios locupletes; thesauros non congerunt, imò sua conferunt in commune. Ieiunant vt se ipsos doment, & vigiliis protrahant; vigilant, vt meditentur, & perfecti euadant. Orant, adorantque per diem septies: viuus patet succurrunt, & mortuis. Septimo quoque die sacrificant. Cor libe ablunt, redduntque suæ puritati & nitore. Vera est, mansuetique perpetuum lex ista, nec potest nisi difficile, nomen fingi quod in eam quadret. Quod tamen clara sint illustriæque illius opera, & effecta. Chimehiao rectè (hoc est resplendentissima lex) nuncupetur. Ac si destituitur Regum præsidio diffundi non potest. Reges sine lege, nullius sunt pretij. Si probè cum lege Reges consentiant, totus illuminatur, & condecoratur orbis. Regnante igitur Sinarum Rege celebratissimo Taizun, cum clara, & purgata prudentia & integritate, fama que

famaque illius Tacinum (hoc est in Iudæam) perlata, eminenti virtute vir, Olopuen nomine, post examinatum nubium cursum, (iter nempe diligenter prouisum) per magna pericula, & molestias Doctrinam veram ad eum detulit, & anno Cincuo peruenit Ciangan (nunc Sigân Scensensis tunc Prouinciæ Regiam.) Colaum huic misit obuiam Imperator Famchiculim, extra occidentale muri latus, solenni habitu à quo benignè exceptus est, & in palatium deductus, ad translationem sacrorum Librorum. Eius interea doctrinam Rex nosse voluit ferreque de illa iudicium, quam ut rectam veramque comperit, promulgandam mox sequenti Rescripto censuit. Anno duodecimo Cincuo Taizun. Nomen proprium Lex non habet; nec eius Sancti (Prædicatores scilicet) fixam sedem, sed eam ut profint omnibus, quocumque circumferunt. Olopuen vir sublimi virtute, tam procul quam dilat regnum Tacin (Iudæa) ad celsam hanc nostram Regiam, doctrinam, & imagines tulit. Nos eius doctrinæ fundamenta, inde ab his quæ tradit de orbe condito, accurato examini subiecta, rem esse præclaram comperimus, non loquacem ac streperam, sed rationibus innixam solidis, cunctisque profuturam, eoque dignam quæ cupctis promulgetur. Post iussit ab vno è primis proceribus, eo Regiæ in loco qui Nimsam dicitur, ædificari templum ingens quod Tacini templum vocaretur, haberetque Ministros vnum & viginti, Regiæ Ceu familiæ vbi virtus, & imperium defecit, Laota (sive Laozum) quidam, sectæ auctor fulco inuectus curra in Occidentem profectus est (exiuit nempe extra Sinas) Regnante nunc illustri & magna familia Tam, afflavit ab Oriente (loco scilicet benè ominato) aura, quæ legis allatæ doctrina nos moueret, & refrigeraret. Post hæc mandauit Rex suam effigiem templi parietibus appingi, ex qua emicantes gloriæ radij portas illius Ecclesiæ illustrabant, mundoque vniuerso splendebit eius memoria. Considerate descriptiones terræ ab occasu, & chronica familiarum Han, & Guèi. Tacin (i. Iudæa) regnum Coralliorum (i. mare rubrum) ab austro habet. Ab aquilone ad montes gemmarum excurrit. Ab occasu sunt montes florum in terra amoenissima. Ab ortu Cianfun, & languentes aquæ (maris mortui.) Texturæ ignitæ pannos regio producit (purpuram & cocuni) odores quibus spiritus refouentur (balsamum, & aromata) & gemmas quæ noctu scintillant (carbunculos) non tolerantur illic grafatores, non futes, non lex alia præter illustrem (Christianam) nec honor dignitatum nisi merito virtutum conceditur. Lata illic omnia, & tranquilla. Terra ampla, spatiosæ habitationes, pulchra omnia, & magnifica. Successit imperio Caozum, & magnas aui cogitationes Patrique ingens opus sapienter promouit. In Prouinciis singulis ædificari iussit Ecclesias, Olopuenum, habuit in honore; illumque magnæ legis constituit Dominum, quâ Sinarum imperium regitur, quæ tunc per decem Sinarum Prouincias fusa est. Centum muros (vrbes

Anno Chr.  
636.Anno Chr.  
639.Hic loquitur  
Chim -  
cin.

654

Q. O. O. 2.